

Etelä-Savon pääomarahasto

Etelä-Savon pääomarahaston perustaminen ja avustushakemuksen jättäminen Työ- ja elinkeinoministeriölle

Etelä-Savossa on kymmenittäin yritysideoita ja aloittavia kasvukykyisiä nuoria yrityksiä, joilla on tunnistettu tarve alkuvaiheen siemenrahoitukselle. Lisäksi nuorien kasvuyritysten sijoittumista muualta Suomesta Etelä-Savoon on tarpeen kiihdyttää ja kannustaa.

Potentiaalisia kasvuyrityksiä on mm. life science-, terveys- ja hyvinvointialoilla, cleantech -alalla, ICT/digi -sektorilla, sekä eri teknologia- ja teollisuuden aloilla. Eri puolella maakuntaa syntyy yritysideoita, jotka irtautuvat uusiksi yrityksiksi. Alkavien yritysten alkuvaiheen rahoituksen turvaamiseksi tarvitaan pääomia, joiden saatavuus on vaikeutunut alueellisesti, sillä aikaisemmin toimineet rahastot ovat muuttaneet toimintastrategiaansa, ovat lopettaneet tai pääomat on sidottu. Pääomarahastot ovat keskittyneet kansallisiksi toimijoiksi ja kilpailu vähenevästä sijoituspääomasta on huomattavasti vaikeutunut.

Vuoden 2018 syksyllä valmistui Mikkelin kehitysyhtiö Miksei Oy:n teettämä selvitys uuden pääomasijoitusrahaston tarpeesta alueelle ("Esiselvitys uuden rahastomallin toteutustavasta siemen- ja kasvuvaiheen yritysten rahoituksen lisäämiseksi Etelä-Savossa" 24.10.2018). Selvityksen perusteella toimijat näkivät alkavien yritysten pääomasijoitusrahaston perustamisen erittäin tarpeellisena alueen elinkeinoelämälle ja sen uudistamiselle. Rahaston avulla Etelä-Savon alueen yritykset voivat kehittää uutta liiketoimintaa, työllistää ja saada yrityksensä kasvu-uralle. Pääomarahaston on tarkoitus houkutella yksityisiä sijoituksia ja jakaa sijoittamiseen liittyvää riskiä.

Rahaston tavoitteita ovat talousalueen elinvoimaisuuden kasvattaminen, uusien yritysten syntyminen, yritysten kasvun tukeminen ja myönteinen työpaikkakehitys Etelä-Savossa sekä kohdeyhtiöiden arvonnousun kautta tapahtuva tuoton saaminen sijoitetulle pääomalle. Rahaston tavoitteena on myös yksityisen pääoman aktivointi rahaston kanssa samoihin sijoituskohteisiin. Rahaston toiminnalla nopeutetaan ja vahvistetaan kohdeyhtiöiden markkinoille menoa, turvataan kohdeyhtiöiden muun rahoituksen saatavuutta (mm. julkisen rahoituksen) ja nopeutetaan niiden kasvua.

Pääomasijoitusrahasto olisi toimialariippumaton. Se sijoittaisi kasvua tavoitteleviin eteläsavolaisiin alle 7 vuotta vanhoihin yrityksiin, joiden tavoitteena on vakiinnuttaa toimintaansa kansallisella tai kansainvälisellä tasolla.

Valtion lisätalousarviossa on TEM:lle osoitettu 1 miljoonan euron myöntövaltuus Etelä-Savolle alueellisen pääomarahaston perustamiseen. Valtion rahoitusosuuden lisäksi tarvitaan yksityistä rahoitusta sekä sitoumukset pääomasijoitusrahastoon sijoittamisesta Mikkelin, Pieksämäen ja Savonlinnan kaupungeilta. Valtion rahoitusosuuden saamiseksi tulee Mikkelin kaupungin jättää avustushakemus Etelä-Savon ELY-keskukselle toukokuun 2019 aikana. Päätös rahoituksesta on luvattu juhannukseen 2019 mennessä. Hakemuksen jättövaiheessa tulee olla mukana kaupunkien sitoumukset rahastoon. Sitoumukset voivat olla ehdollisia.

Jos rahasto perustetaan, kilpailutetaan rahoitusinstrumentin hallinnoijataho, jolle pääomasijoitusrahaston hallinnointi siirtyy jatkossa. Tavoitteena on kevyt ja mahdollisimman kustannustehokas, mutta kuitenkin ammattimainen hallinnointi. Sijoituskohteiden valinnasta päättäisi erillinen Advisory Board tai hallitus, jonka jäsenistä päättäisivät rahaston sijoittajatahot. Jokaisesta sijoitusta hakevasta yrityksestä on tarkoitus teettää erillinen yritystutkimus ulkopuolisella asiantuntijataholla. Koska rahastossa olisi mukana kolme erikokoista seutukuntaa Etelä-Savosta (Mikkeli, Pieksämäki, Savonlinna), on kaupunkien sijoituksien osuudet laskelmassa jyvitetty vastaamaan asukaslukua.

Pääomasijoitusrahaston rakenne käynnistysvaiheessa olisi suunnitelmien mukaan seuraava (euromäärät suuntaa antavia, ainoa lukittu on Ely-keskuksen avustus 1 M€).

Laskelma rahoitusosuuksista 2 miljoonan euron pääomarahastossa.

Rahaston perustamisen jälkeen rahastoon voidaan kutsua mukaan myös muita julkisia ja yksityisiä toimijoita. Rahaston toiminta-aika on arviolta kymmenen vuotta.

Kaupunkien rahoitusosuudet jakautuvat useammalle vuodelle aina sitä mukaa, kun rahaston hallinnoija löytää sijoitusstrategiaan sopivia sijoituskohteita. Raha siirtyy rahastoon ja edelleen sijoitettavaksi kohdeyritykseen vasta silloin, kun sopiva sijoituskohte on löytynyt ja kohde on valittu rahoitettavaksi. Valtion rahoitusta koskevien ehtojen mukaisesti on kussakin sijoituksessa oltava yksityistä rahoitusta 40 %.

Mikkelin kaupungin osalta on arvioitu, että vuoden 2020 osuus tulisi olemaan 50 000 euroa, Pieksämäen osuus 16 750 euroa ja Savonlinnan osuus 33 250 euroa. Loppuosa kaupunkien sitoutumisista jakautuisi vuosille 2021 – 2023 alla olevan taulukon mukaisesti olettaen, että sijoitukset jakautuvat tasaisesti. Näiden vuosien osalta kaupunkien tulisi varautua rahoitusosuuksiin talousarviossaan.

	2020	2021	2022	2023	Yhteensä
Mikkeli	50 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	50 000,00 €	200 000,00 €
Savonlinna	33 250,00 €	33 250,00 €	33 250,00 €	33 250,00 €	133 000,00 €
Pieksämäki	16 750,00 €	16 750,00 €	16 750,00 €	16 750,00 €	67 000,00 €
Ely-keskus, avustus	1 000 000,00 €	- €	- €	- €	1 000 000,00 €
Yksityiset	150 000,00 €	150 000,00 €	150 000,00 €	150 000,00 €	600 000,00 €
Yhteensä	1 250 000,00 €	250 000,00 €	250 000,00 €	250 000,00 €	2 000 000,00 €

Alustava laskelma rahoitussitoumusten jakautumisesta vuositasolla.

Mikäli ELY-keskuksen avustusosuus jää saamatta tai oleellisesti muuttuu, kaupungit pidättävät itselleen oikeuden vetäytyä rahastosta.

Liite 1

Sijoitusstrategia (luonnos)

Etelä-Savon siemen- ja kasvuvaiheen yritysten pääomarahasto
 Etelä-Savoon perusteilla olevan uuden pääomarahaston sijoitusfokus on maakunnallinen aikaisen vaiheen pääomasijoitustoiminnan aktivointi Etelä-Savon alueella sekä kohdeyhtiöiden ja hankkeiden markkinoille menon ja/tai kansainvälistymisen nopeuttaminen. Seuraavassa vaiheessa tavoitteena voivat olla uuden suuremman pääomasijoitusrahaston kerääminen ja myöhemmän kasvuvaiheen rahaston (Buyout rahasto) perustaminen. Rahastoon voidaan pyrkiä hankkimaan rahoitusta EU:n rahoitusohjelmista.

Rahaston hankevirta syntyy maakunnallisilla tai kaupunkien ja kuntien osaamisaluealueilla ja nykyisen teollisen ympäristön tuotteiden tai palveluiden kehittämisellä. Rahaston toiminnassa huomioidaan myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen Etelä-Savon maakunnan alueella.

Rahasto tulee toimimaan valtiontukisääntöjen ja EU:n pääomasijoitustoiminnan suuntaviivojen mukaisesti.

Rahasto etsii ja tukee siemenvaiheen yrityksiä tai hankkeita. Rahaston sijoituskohteenä ovat pääsääntöisesti tuotekehitysvaiheen lopussa olevat, markkinoille menoa suunnittelevat tai markkinoita laajentavat, aikaisen vaiheen kasvuhakuiset yritykset. Yrityksillä tulee olla toteuttamiskelpoinen, tavoitteellinen liiketoimintasuunnitelma ja -malli sekä erinomainen tiimi toteuttamaan suunnitelma. Kohdeyritysten tulee sijaita pääsääntöisesti Etelä-Savon alueella, tai kohdeyrityksellä tulee olla muu selkeä toiminnallinen yhteys Etelä-Savoon.

Rahasto täydentää aikaisen vaiheen pääomasijoitusmarkkinaa eikä syrjäytä mahdollisia muita yksityisiä toimijoita. Rahasto toimii syndikoiden yksityisten sijoittajien kanssa. Syndikointitahoina voivat olla kotimaiset ja ulkomaiset pääomasijoittajat, bisnesenkelit tai muut aikaisen vaiheen sijoittajat.

Rahasto tekee sijoituspäätökset perustuen kohdeyritysten tai hankkeiden huolelliseen tutkimukseen ja sijoituksen tuotto-odotuksiin. Rahasto tekee jatkosijoituksia kohdeyhtiöihin, joiden kehitys on vastannut sijoitushetken suunnitelmia ja joissa sijoitusten tuotto-odotus on rahastolle riittävä.

Rahasto tekee sijoitukset pääsääntöisesti oman pääoman ehtoisin instrumentein. Oman pääoman ehtoisia sijoituksia voidaan tukea vieraan pääoman ehtoisilla lainoilla tapauskohtaisesti. Rahaston tuotto-odotus on maltillinen ja se sovitaan kohdeyhtiön kanssa tapauskohtaisesti. Rahasto pyrkii säilyttämään pääomat ja palauttamaan ne sijoittajille kohtuullisella tuotolla. Rahaston sijoitustoiminnalla yhdessä yksityisten sijoittajien kanssa nopeutetaan ja vahvistetaan kohdeyhtiöiden markkinoille menoa ja kansainvälistymistä, turvataan kohdeyhtiön rahoituksen saatavuutta ja nopeutetaan kohdeyhtiöiden kasvua.